

Sygn. akt IV CSK 268/13

POSTANOWIENIE

Dnia 24 października 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marta Romańska

w sprawie z powództwa L. K.
przeciwko H. Z.-N.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 24 października 2013 r.,
na skutek skargi kasacyjnej pozwanej
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 13 grudnia 2012 r., sygn. akt I ACa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek (art. 398⁴ § 2 k.p.c.). Cel wymagań przewidzianych w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty tylko wtedy, gdy skarżący powoła i uzasadnieni istnienie przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania, a rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o których jest mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Pozwana wniosła o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z powołaniem się na jej oczywistą zasadność (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), wynikającą z tego, że Sąd Apelacyjny uznał roszczenie powódki za nieprzedawnione w warunkach, gdy początek biegu przedawnienia tego roszczenia należało oznaczyć, zgodnie z art. 120 § 1 zdanie drugie k.c., a zatem w dacie, w której stałoby się ono wymagalne, gdyby powódka podjęła czynności zmierzające do jego dochodzenia w najwcześniejszym możliwym terminie. W ocenie powódki, Sąd Apelacyjny nie rozważył istoty sprawy skoro przyjął, że datą wymagalności roszczenia powódki o zwrot ceny zapłaconej jej na podstawie nieważnej umowy z pozwaną z 1966 r. nie może być data wcześniejsza niż data sprzedaży przez powódkę udziału we współwłasności nieruchomości, to jest 20 czerwca 2007 r.

Powódka utrzymywała, że istnieje potrzeba określenia hipotetycznej wymagalności roszczenia oraz możliwości wydłużenia przez wierzyciela okresu dylacyjnego z art. 455 k.c. w związku z przesłankami ustalonymi w art. 120 k.c.

Zarzuciła nadto, że postępowanie przed Sądem Apelacyjnym dotknięte było nieważnością, gdyż z uzasadnienia wyroku tego Sądu wynika, iż oparł się on na dalszych dowodach z dokumentów zebranych w aktach sprawy karnej i tym dowodami zastąpił dowód z zeznań stron, a przy tym nie wydał postanowienia dowodowego, przez co naruszył zasadę bezpośredniości i uniemożliwił pozwanej merytoryczne zajęcie stanowiska co do tych dowodów, co pozbawiło ją możliwości obrony swych praw.

Oczywista zasadność skargi kasacyjnej wiąże się z ewidentną i widoczną już na pierwszy rzut oka wadliwością zaskarżonego orzeczenia, której stwierdzenie nie wymaga prowadzenia bardziej złożonych rozumowań (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 24 stycznia 2011 r., IV CSK 485/10, niepubl. oraz z 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49). Sąd Apelacyjny niezwykle szczegółowo rozważył nie tylko okoliczności zawarcia i treść umów zawartych przez strony, ale problem przedawnienia dochodzonego przez powódkę roszczenia. Opowiedział się przy tym za stanowiskiem, że nieważność umowy ma ten skutek, iż jej strony mogą domagać się zwrotu tego co świadczyły w jej wykonaniu. Możliwość domagania się zwrotu świadczeń daje podstawę do przyjęcia, że termin przedawnienia roszczenia o ich zwrot nie rozpoczyna się do czasu, aż któraś ze stron podejmie wyrażnie czynności zmierzające do odzyskania swego świadczenia. Sąd Apelacyjny zaprezentował to stanowisko w nawiązaniu do poglądu wyrażonego w wyrokach Sądu Najwyższego z 30 sierpnia 1972 r., III CRN 156/72 (niepubl.) oraz z 29 kwietnia 2009 r., II CSK 625/08 (Mon. Praw. 2009, nr 11, s. 578), że nie staje się wymagalne roszczenie o zwrot świadczeń wzajemnych dopóki strony nieważnej respektują stan faktyczny tą umową ukształtowany. Wsparciem dla rozstrzygnięcia, którym zakończyło się postępowanie w niniejszej sprawie była też ocena podniesienia przez pozwaną zarzutu przedawnienia, jako nadużycia jej prawa podmiotowego w rozumieniu art. 5 k.c.

Okoliczności, na które powołuje się pozwana wskazując na nieważność postępowania drugoinstancyjnego nie mogą być uznane za przesłanki takiej nieważności. Mogą one co najwyżej świadczyć o pewnych uchybieniach przepisom o postępowaniu dowodowym, ale na podstawie wyводу pozwanej nie sposób jest

wnioskować nawet o tym, żeby uchybienia te mogły istotnie wpłynąć na wynik sprawy.

Z tych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 1 k.p.c.).

aw

es